

full DOMINICAL

CARTA DOMINICAL

† CARDENAL JOAN JOSEP OMELLA OMELLA
Arquebisbe de Barcelona

Mirar amb els ulls del cor

Alguns místics de l'Edat Mitjana afirmaven que l'home neix amb tres ulls: els de la cara, els de la intel·ligència i els del cor. Podríem pensar que quan veiem la realitat amb els ulls de la cara ja ho hem vist i ho hem comprès tot, però no és així. La intel·ligència ens fa comprendre coses que els ulls de la cara no veuen i, per això, és necessària la reflexió amb l'enteniment per tal de comprendre el món. Tanmateix, tot i això, no és suficient per poder arribar al fons de les coses; és necessària una mirada més profunda, la que es fa amb els ulls del cor.

El cor, en el llenguatge bíblic, indica el centre i la realitat més profunda de la persona. Per això, l'escriptor Saint-Exupéry, en *El petit príncep*, escriu que «no es veu bé si no és amb els ulls del cor». I és també el que ens proposa el papa Francesc, que ens convida a fer un bon discerniment, a mirar les coses des del cor i a posar-les sota la mirada de Déu.

Alguns observadors de la realitat han dit que hi ha coses que hauran de canviar en la societat de la post-pandèmia. S'ha estès un lema: «Ens en sortirem». Ara bé, és evident que només amb aquesta afirmació no se solucionaran els greus problemes econòmics i socials provocats per la Covid-19. Sempre queda el dubte de com podrem sortir-nos-en bé.

Durant la pandèmia han aflorat virtuts com la solidaritat i l'empatia de moltes persones que s'han deixat afectar pel patiment dels nostres germans, especialment per la situació de la gent gran. Un cor que es deixa afectar pel patiment dels altres és capaç de treballar en equip per reconstruir una societat més justa i fraterna.

Tots som cridats a un seriós discerniment sobre el futur de la societat després d'aquest *signe dels*

temps, que ha estat la crisi del coronavirus. Ens hi poden ajudar l'ensenyament i els exemples del papa Francesc. Ell clama contra «l'acostumament» (la passivitat) i la «globalització de la indiferència» (Lampedusa, 2013). El discerniment, que ens ajuda a mirar la realitat a la llum de l'Evangelí i sota el guiatge de l'Esperit Sant, és precisament un dels eixos del nostre Pla Pastoral Diocesà.

El proper mes de novembre, quan els efectes de la crisi econòmica i social s'aguditzin més, sense deixar els objectius pastorals de la fraternitat i de la joventut, iniciarem un nou any litúrgic amb un

nou objectiu prioritari que providencialment serà: «els pobres, destinataris privilegiats de l'Evangelí».

Benvolguts germans i germanes, espiritualitat, evangelització i caritat van units. Per això, el Pla Pastoral ens recorda que «des del punt de vista de l'evangelització, no serveixen ni les propostes místiques sense un fort compromís social i missioner, ni els discursos o praxis socials i pastorals sense una espiritualitat que transformi el cor» (EG 262). Se'ns demana viure una «mística dels ulls oberts» atenta a la realitat que ens envolta i des de la qual ens crida constantment el Senyor.

ACTUALITAT

Eucaristia missionera a la catedral de Barcelona

El passat 4 de juliol, a la catedral de Barcelona, el cardenal Joan Josep Omella va presidir l'eucaristia missionera que cada any comparteixen l'arquebisbat de Barcelona i els bisbats de Sant Feliu de Llobregat i Terrassa.

En aquesta celebració, que també es va retransmetre en directe pel canal YouTube de la catedral i per Ràdio Estel, el cardenal Omella va iniciar l'homilia recor-

dant els missioners i les missioneres i va agrair la seva tasca d'anunciar la Bona Nova de Jesús i la tasca social que realitzen. Va citar la carta encíclica *Redemptoris missio*, de sant Joan Pau II, on recordava que «tots tenen dret a sentir el missatge de Jesús». Els missioners en són un exemple, ho deixen tot per anar a anunciar aquest missatge de pau, d'amnistat, de llibertat. En relació a la tasca

dels missioners, el cardenal va dir que «treballen en una doble línia, que ells tenen clara: l'acció social i l'anunci de la Paraula de Jesús. Les dues són necessàries i es complementen».

Al finalitzar l'homília, el cardenal va demanar als joves que sentin la crida, que siguin generosos i que tots treballem per revifar l'acció missionera en les nostres diòcesis.

ENTREVISTA

Ajudar-nos a ajudar

FRANCESC LLONCH

Després que Francesc Llonch acabés la seva etapa laboral, el bisbe Josep Àngel Saiz li va demanar que assumís la direcció de Càritas Diocesana de Terrassa (www.caritasdtr.org), responsabilitat que va acceptar «sense dubtar-ho». A casa seva coneixen bé el treball de l'entitat: la seva dona n'és voluntària des de fa 12 anys. Aquest mes compleix el primer any en el càrrec.

Com valora la situació actual?

Amb les dades de la memòria de 2019 i l'informe FOESSA hem vist com la crisi de 2008 va deixar tot un conjunt de la població en situació d'exclusió severa, que ara també està patint les pitjors conseqüències del coronavirus, juntament amb moltes famílies que mai no havien necessitat ajuda i que ara es veuen obligades a venir a Càritas. Ara bé, cal agrair la col·laboració solidària de la societat catalana perquè voluntaris, socis i donants, particulars i empreses ens estan ajudant molt.

Què li cal a la persona que acudeix a Càritas?

D'entrada, tota persona necessita ser acollida per algú que l'escolti amb respecte, empatia i esperança; que l'acompanyi i que l'ajudi a veure quines opcions hi ha. Les necessitats que tenen són majoritàriament d'aliments i recursos per poder pagar les despeses de la llar. Per això, Càritas necessita sobretot diners, per vetllar per la salut de les persones i, en molts casos, evitar desnonaments que agreugen la seva situació.

Què ha de canviar perquè la situació millori?

Les ajudes, tant alimentàries com per a la llar, són una solució puntual a una necessitat, però des de Càritas acompanyem les persones perquè puguin realitzar el seu itinerari que culmini amb la inserció plena a la societat, amb un treball digne, estable i que els permeti viure de forma autònoma. Però, per fer-ho, necessitem la corresponsabilitat de tothom per ajudar-nos a ajudar.

Òscar Bardaji i Martín

GLOSSA

ENRIC PUIG JOFRA, SJ
Secretari general de la FECC

No fos cas que ningú no hagués pregat per ells

Un dia d'excursió en temps d'estiu, quan jo era adolescent, passant davant d'un petit i recollit cementiri, a la sortida d'un poble de muntanya, el senyor rector de la meua parròquia, que ens acompanyava, ens convidà a resar un parenostre. Motivà la invitació dient-nos que sempre és bo de resar un parenostre pels difunts i, a la porta d'un cementiri, fer-ho especialment per aquells difunts als quals ningú ha encomanat mai en la pregària. L'ensenyament del senyor rector, pel qual jo sentia un gran afecte, ha restat sempre en mi i he procurat seguir-lo, ampliant-lo als difunts dels cotxes funeraris que veig passar, amb més freqüència que no pas visito cementiris petits i recollits.

Durant els mesos de confinament, moltes persones m'han comentat que han procurat encomanar familiars, amics i persones conegudes traspassades amb un parenostre, resat en la intimitat personal o familiar, davant la impossibilitat d'acompanyar-les presencialment en el moment del traspàs o del comiat. La pèrdua de persones estimades, en ocasions molt properes, assumir els sentiments d'absència i de presència,

necessita el seu dol des de la fe. «Judes pensava, a més, que els qui han mort piadosament tenen reservada una magnífica recompensa. Pensament sant i piados! Per això va fer el sacrifici d'expiació pels morts, perquè fossin alliberats del pecat» (2Ma 12,45).

És bo, doncs, de fomentar el record dels difunts, pregant per ells i demanant que intercedeixin per nosaltres des de la proximitat de Déu. Fer-los presents en la pregària davant del Senyor. Donar vida a la comunió dels sants que a tots ens aplega. Honorar la memòria dels qui ens han deixat, oferint pregàries i el sacrifici de l'Eucaristia perquè arribin a la plenitud en Déu. Manifestar el desig que els qui han mort en Crist arribin a gaudir de la llum i de la pau per sempre, en la fe i l'esperança de la resurrecció. «Tal com diu l'Escriptura: T'he fet pare d'una multitud de pobles; i ho és davant de Déu, en qui va creure: el Déu que fa reviure els morts i crida a l'existència allò que no existia» (Rm 4,17).

I sempre que convingui, resar un parenostre pels difunts perquè, com deia el senyor rector, «no fos cas que ningú no hagués pregat per ells».

LEX ORANDI, LEX CREDENDI

Tres nuevas invocaciones en las Letanías

HNA. M. DE LOS ÁNGELES MAESO ESCUDERO
Franciscana de los Sagrados Corazones

Cuando nos encontrábamos en el punto más álgido de la pandemia por el coronavirus, el Papa nos escribió a todos los fieles. Se iniciaba el mes de mayo y nos invitaba a dirigirnos a nuestra Madre María. Repetidas, bellas, tiernas y profundas palabras de hijos necesitados dirigidas a su Madre.

En el trasfondo del texto se distinguían unas ideas marianas que el Papa, desde la pasada fiesta del Corazón de María, ha incluido como invocaciones en la Letanía Lauretana. Letanías con las que tradicionalmente finalizamos el rezo del Rosario.

La invocación *Madre de misericordia*, insertada por san Juan Pablo II, ahora sigue a la de *Madre de la Iglesia*; es como si la advocación a la misericordia hubiera pasado de ser al-

go accidental a algo que pertenece a la esencia de la Madre.

Se han añadido además las alabanzas y súplicas de *Madre de la esperanza*, después de *Madre de la divina gracia*, y la de *Consuelo de los migrantes*, tras la de *Refugio de los pecadores*.

Madre de la esperanza, «que volvamos a encontrar un horizonte de esperanza y de paz».

Consuelo de los migrantes, que a través de ellos y de los más vulnerables, sepamos leer en el hoy una llamada a la conversión. «Salgamos en ayuda de las numerosas formas de pobreza y situaciones de miseria.»

Madre, guía de nuestro Camino, estrella de nuestros mares, sé para nosotros misericordia, esperanza y consuelo.

Lectures de la missa diària i santoral

13. ■ **Dilluns (lit. hores: 3a setm.)** [Is 1,10-17 / SI 49 / Mt 10,34-11,1]. Sant Enric (†1024), emperador germànic; sant Eusebi de Cartago, bisbe; santa Teresa de Jesús dels Andes, vg. carmelitana xilena; santa Sara, vg.

14. ■ **Dimarts** [Is 7,1-9 / SI 47 / Mt 11,20-24]. Sant Camil de Lel·lis (1550-1614), prev. fund. Servents dels Malalts a Roma (MI, 1582), patró dels malalts i els infermers. Sant Francesc Solano, prev. franciscà, de Montilla, missioner al Perú; santa Adela, viuda; beat Gaspar Bono, prev. mínim, de València.

15. □ **Dimecres** [Is 10,5-7.13-16 / SI 93 / Mt 11,25-27]. Sant Bonaventura (1218-1274), bisbe d'Albano i doctor de l'Església, cardenal (franciscà). Sant Antíoc, metge mr.; sant Pompili-Maria Pirrotti, prev. escolapi.

16. □ **Dijous** [Is 26,7-9.12.16-19 / SI 101 / Mt 11,28-30]. Mare de Déu del Carme o del Carmel (s. XIII), patrona de la gent de mar. Santa Magdalena Albrici de Como, vg. agustina.

17. ■ **Divendres** [Is 38,1-6.21-22.7-8 / SI: Is 38 / Mt 12,1-8]. Sant Aleix, pelegrí; santes Justa i Rufina, vgs. i mrs.; santa Marcel·lina, vg., germana de sant Ambròs; sant Lleó IV, papa (847-855); beates Annetta Pelràs, Teresa de Sant Agustí i companyes, vgs. carmelitanes i mrs.

18. ■ **Dissabte** [Mi 2,1-5 / SI 10 / Mt 12,14-21]. Sant Frederic, bisbe d'Utrecht i mr.; santa Marina, vg. i mr.; santa Simforosa i els seus 7 fills, mrs.

19. ■ **† Diumenge vinent, XVI de durant l'any (lit. hores: 4a setm.)** [Sv 12,13.16-19 / SI 85 / Rm 8,26-27 / Mt 13,24-43 (o bé: 13,24-30)]. Santa Àurea, vg. i mr. a Sevilla; sant Símmac, papa (sard, 498-514); beat Pere de Cadireta, dominicà, de Moia.

DIUMENGE XV DE DURANT L'ANY

COMENTARI

Lectura del llibre d'Isaïes (Is 55,10-11)

Diu el Senyor: «Així com la pluja i la neu cauen del cel i no hi tornen, sinó que amaren la terra, la fecunden i la fan germinar, fins que dona el gra per a la sembra i el pa per a menjar, així serà la paraula que surt dels meus llavis: no tornarà infecunda, sense haver fet el que jo volia i haver complert la missió que jo li havia confiat».

Salm responsorial (64)

R. La llavor caigué en bona terra i donà fruit.

Vetlleu per la terra i la regueu, / l'enriqueu a mans plenes. / El rierol de Déu desborda d'aigua / preparant els sembrats. R.

Fecundeu la terra / amarant els seus solcs, / aplanant els terrossos / ablanint-la amb els xàfeces, / i beneïu el que hi germina. R.

Coroneu l'anyada amb l'abundor que cau del cel, / la fertilitat regalima de la vostra carrossa. / Aclama joïós l'herbei de l'estepra, / s'engalanen els turons. R.

Les prades es vesteixen de ramats, / les valls, cobertes de blat, / aclamen joïoses i canten. R.

Lectura de la carta de sant Pau als cristians de Roma (Rm 8,18-23)

Germans, jo penso que els sofriments del món present no són res comparats amb la felicitat de la glòria que més tard s'ha de revelar en nosaltres. Perquè tot l'univers creat està atent, esperant que es reveli d'una vegada la glorificació dels fills de Déu. L'univers creat s'ha trobat sotmès a una situació absurda, no perquè ell ho hagi volgut, sinó que un altre l'hi ha sotmès, donant-li, però, l'esperança que un dia serà alliberat de l'esclavatge d'aquesta situació desgraciada, per obtenir la llibertat, que és la glorificació dels fills de Déu. Sabem prou bé que fins ara tot l'univers creat gemega i sofreix dolors com la mare quan infanta. Però no és ell tot sol. També nosaltres, els qui ja posseïm l'Esperit com a primers fruits de la collita que vindrà, gemeguem igualment dins nostre, esperant l'hora que serem plenament fills, quan el nostre cos serà redimit.

✝ Lectura de l'Evangeli segons sant Mateu (Mt 13,1-23) (Versió abreujada)

Aquell dia, Jesús sortí de casa i s'assequé vora el llac. Era tanta la gent que es reuní entorn d'ell, que pujà a una barca i s'hi assequé. Tota la gent es quedà vora l'aigua i ell els parlà llargament en paràboles. Digué: «El sembrador va sortir a sembrar. Tot sembrar, una part de la llavor caigué arran del camí, vingueren els ocells i se la menjaren. Una part caigué en un terreny rocós, on hi havia poca terra. De seguida va néixer, ja que la terra era poc fonda, però com que no tenia arrels, quan sortí el sol, amb la calor s'assecà. Una part caigué entre els cards, però els cards van créixer i l'ofegaren. Una part caigué a la terra bona i donà fruit: o cent, o seixanta, o trenta. Qui tingui orelles, que ho senti».

Lectura del libro de Isaías (Is 55,10-11)

Esto dice el Señor: «Como bajan la lluvia y la nieve desde el cielo, y no vuelven allá, sino después de empapar la tierra, de fecundarla y hacerla germinar, para que dé semilla al sembrador y pan al que come, así será mi palabra que sale de mi boca: no volverá a mí vacía, sino que cumplirá mi deseo y llevará a cabo mi encargo».

Salmo responsorial (64)

R. La semilla cayó en tierra buena, y dio fruto.

Tú cuidas la tierra, la riegas / y la enriqueces sin medida; / la acequia de Dios va llena de agua, / preparas los trigales. R.

Así preparas la tierra. / Riegas los surcos, / igualas los terrones, / tu llovizna los deja mullidos, / bendices sus brotes. R.

Coronas el año con tus bienes, / tus carriles rezuman abundancia; / rezuman los pastos del páramo, / y las colinas se orlan de alegría. R.

Las praderas se cubren de rebaños, / y los valles se visten de mieses, / que aclaman y cantan. R.

Lectura de la carta del apóstol san Pablo a los Romanos (Rom 8,18-23)

Hermanos: Considero que los sufrimientos de ahora no se pueden comparar con la gloria que un día se nos manifestará. Porque la creación, expectante, está aguardando la manifestación de los hijos de Dios; en efecto, la creación fue sometida a la frustración, no por su voluntad, sino por aquel que la sometió, con la esperanza de que la creación misma sería liberada de la esclavitud de la corrupción, para entrar en la gloriosa libertad de los hijos de Dios. Porque sabemos que hasta hoy toda la creación está gimiendo y sufre dolores de parto. Y no solo eso, sino que también nosotros, que poseemos las primicias del Espíritu, gemimos en nuestro interior, aguardando la adopción filial, la redención de nuestro cuerpo.

✝ Lectura del santo Evangelio según san Mateo (Mt 13,1-23) (Versión abreviada)

Aquell dia, sortí Jesús de casa i se sentó junt al mar. Y acudió a él tanta gente que tuvo que subirse a una barca; se sentó y toda la gente se quedó de pie en la orilla. Les habló muchas cosas en parábolas: «Salió el sembrador a sembrar. Al sembrar, una parte cayó al borde del camino; vinieron los pájaros y se la comieron. Otra parte cayó en terreno pedregoso, donde apenas tenía tierra, y como la tierra no era profunda brotó enseguida; pero en cuanto salió el sol, se abrasó y por falta de raíz se secó. Otra cayó entre abrojos, que crecieron y la ahogaron. Otra cayó en tierra buena y dio fruto: una, ciento; otra, sesenta; otra, treinta. El que tenga oídos, que oiga».

El sembrador va sortir a sembrar

JORDI LATORRE, SDB

Director de l'ISCR Don Bosco

L'Evangeli ens proposa la primera part del capítol 13 de Mateu, dedicat tot ell a l'anunci del Regne de Déu per mitjà d'unes paràboles que Jesús va desgranant per mostrar-nos el misteri d'aquest regne que creix entre nosaltres.

Avui escoltem la paràbola inicial, la del sembrador que llança la seva llavor generosament, sobre el seu camp i els terrenys del voltant: i així, una part cau al camp, una part al camí, una part al pedregar, i una altra part sobre esbarzers. Ens sorprèn la generositat i despreocupació del sembrador ja que, ordinàriament, els camperols administren avarament la llavor de què disposen i miren bé on l'escampen, per tal d'aprofitar-la al màxim.

Però Jesús ens està parlant de Déu, que és summament generós amb la seva paraula i l'escampa per tot el món, sense importar-li sobre quin tipus de terreny cau. I és que la paraula de Déu va dirigida a tots, perquè cadascú doni el fruit que li correspon, o el que està disposat a donar. Déu sap que, poc o molt, la seva paraula donarà fruit en el camp del món: el cent, el seixanta o el trenta per cent. Poc o molt, el resultat val la pena.

Cada dia, la llavor de la paraula de Déu cau al camp del nostre cor. Ens toca a nosaltres veure si estem donant tot el fruit que podem donar.

A continuació, Jesús ens sorprèn amb una reflexió presa, en part, del profeta Isaïes. Ell va tenir experiència de fracàs en la predicació de la seva profecia: uns pocs van escoltar, però la majoria de la població de Jerusalem no la va voler escoltar. Convençut del senyori de Déu sobre tot, entén que el rebuig forma part del pla inescrutable de Déu: Són durs d'oïda, han tancat els ulls per a no entendre amb el cor ni convertir-se. D'aquesta manera, el poble camina a la ruïna.

Igual que Isaïes, també Jesús es va trobar amb el rebuig de la majoria. Les paraules d'Isaïes ajuden a comprendre aquesta realitat dins del pla inescrutable de Déu. Ell permet que no tots escoltin la seva oferta de salvació. Els que sí que l'escolten i converteixen el seu cor i la seva vida a ella són feliços, perquè són beneficiaris de les promeses de Déu per mitjà dels seus profetes.

Aquest text vol fer-nos reflexionar i examinar la nostra capacitat d'escolta de la predicació evangèlica. Fins a quin punt escoltem de veritat la paraula de Jesús en l'Evangeli i la fem vida en la nostra vida diària: com ser terra fecunda, on la llavor de l'Evangeli que va sembrar Jesús fructifiqui per a la vida eterna?

Activitats del senyor cardenal

Diumenge 19 (19 h). Presidirà la missa a la catedral de Barcelona, amb les mesures higièniques i de seguretat que exigeix l'actual emergència sanitària. La celebració eucarística es pot seguir des de casa a través de: esglesia.barcelona/en-directe i/o Ràdio Estel (106.6 FM)

Agenda

«Festa de l'esperança». Divendres 17 de juliol (20.30 h), a l'església de la M. D. de Betlem (c/ Carme, 2). Aquesta festa vol fer visible l'acció social de l'Església i de les entitats de les nostres comunitats durant la pandèmia. Ens hi acompanyarà el cantautor Miguell. Inscripcions, abans del 15 de juliol: t. 933 176 397, c/e: sdmmarginacio@arqbcn.cat

Exercicis de silenci contemplatiu. Del 20 al 26 de juliol, amb Glòria Andrés i Rosa Suriñach, seguint el mètode de Frank Jalics. Al Monestir de Sant Pere de les Puel·les (c/ Dolors Monserrada, 31). Més informació i inscripcions: activitatspuelles@gmail.com

In memoriam

Mn. Manuel Tort Martí. Aquest prevere de l'Arquebisbat de Barcelona

ACTUALITAT

Mare de Déu del Carme i centenari de l'Apostolat del Mar

L'any 1920 es va fundar al Port de Glasgow (Escòcia) l'Apostolat del Mar que, des dels seus inicis, es va posar sota la protecció de la Mare de Déu, Estrella del Mar.

Per aquesta ocasió, s'havien previst una sèrie d'actes que havien de culminar amb una conferència mundial a l'esmentat port, però han estat ajornats un any, a causa de la pandèmia.

Pel mateix motiu, tampoc es podrà celebrar a Barcelona la tradicional processó de la Mare de Déu del Carme. Els pescadors i les seves famílies no portaran a les espatlles la imatge de la seva patrona, ni la passejaran per aigües del port, però això no vol dir que no puguem celebrar la diada. No serà de la manera festiva que ens agradaria, però ens queda el més important: la pregària.

Preguem a la Mare de Déu del Carme per tota la gent de mar.

Durant aquest temps de confinament, hem estat sempre abastits de

mercaderies (el 90% de les quals es transporta per mar) i tampoc no ens ha faltat el peix, gràcies a la feina de la gent de mar.

Malauradament, més de 100.000 mariners arreu del món estan retinguts des de fa mesos als seus vaixells, sense poder tornar a casa. El seus relleus no arriben i no reben autorització de desembarcar en alguns ports, i molts dels països dels que són originals tenen tancades les fronteres.

Organitzacions internacionals, com l'Organització Marítima Internacional (OMI), l'Oficina Internacional del

Treball (OIT) i també la International Christian Maritime Association (ICMA), de la qual l'Apostolat del Mar n'és membre, han fet escrits demanant als governs que els mariners siguin considerats treballadors clau i que, per damunt de tot, es garanteixi que puguin desembarcar i arribar als seus països. S'està reclamant col·laboració per part de tots els governs, però el resultat no és suficient.

Aquestes organitzacions també demanen que es garanteixin uns serveis d'assistència a port per a la gent de mar, tal com estableixen alguns convenis internacionals. Tradicionalment, aquests serveis són oferts per l'Apostolat del Mar i d'altres organitzacions d'esglésies cristianes, que han de lluitar per la seva supervivència.

Aprofitem doncs aquesta diada per posar el nostre pensament en totes les necessitats humanes i espirituals de la gent de mar i preguem perquè els governs dediquin els recursos necessaris per a aquest fi.

Mn. Ricard Rodríguez-Martos
Director de l'Apostolat del Mar
«Stella Maris»

morí en la pau de Crist, a l'edat de 93 anys, el dia 6 de juliol. Fou ordenat prevere l'any 1954 al Monestir de Montserrat. Dedicat al ministeri pastoral, fou vicari i rector de diverses parròquies, especial-

ment en els darrers anys, de la parròquia de Corpus Christi i de Sant Miquel dels Sants, ambdues de Barcelona. Es dedicà especialment a la catequesi i fou professor de literatura al Seminari Menor. Una altra vessant de la seva vida fou la poesia;

va publicar nombrosos poemes i va traduir al català himnes litúrgics. La missa exequial tingué lloc el dimecres 8 de juliol al Tanatori de Les Corts i la va presidir el bisbe auxiliar Mons. Sergi Gordo.

CARTA DOMINICAL

† **CARDENAL JUAN JOSÉ OMELLA OMELLA**
Arzobispo de Barcelona

Mirar con los ojos del corazón

Algunos místicos de la Edad Media afirmaban que el hombre nace con tres ojos: los de la cara, los de la inteligencia y los del corazón. Podríamos pensar que cuando vemos la realidad con los ojos de la cara ya lo hemos visto y lo hemos comprendido todo, pero no es así. La inteligencia nos hace comprender cosas que los ojos de la cara no ven y, por eso, es necesaria la reflexión con el entendimiento para comprender el mundo. Sin embargo, a pesar de ello, no es suficiente para poder llegar al fondo de las cosas, es necesaria una mirada más profunda, la que se hace con los *ojos del corazón*.

El corazón, en el lenguaje bíblico, indica el centro y la realidad más profunda de la persona. Por ello, el escritor Saint-Exupéry, en *El principito*, escribe que «no se ve bien si no es con los ojos del corazón». Y es también lo que nos propone el papa Francisco, que nos invita a hacer un buen discernimiento, a mirar las cosas desde

el corazón y a ponerlas bajo la mirada de Dios. Algunos observadores de la realidad han dicho que hay cosas que tendrán que cambiar en la sociedad de la post-pandemia. Se ha extendido un lema: «Saldremos de esta». Ahora bien, es evidente que solo con esta afirmación no se solucionarían los graves problemas económicos y sociales provocados por la Covid-19. Queda siempre la duda de cómo podremos salir adelante satisfactoriamente.

Durante la pandemia han aflorado virtudes como la solidaridad y la empatía de muchas personas que se han dejado afectar por el sufrimiento de nuestros hermanos, especialmente por la situación de nuestros ancianos. Un corazón que se deja afectar por el sufrimiento de los demás es capaz de trabajar en equipo para reconstruir una sociedad más justa y fraterna.

Todos estamos llamados a un serio discernimiento sobre el futuro de nuestra sociedad

después de este *signo de los tiempos*, que ha sido la crisis del coronavirus. Nos pueden ayudar la enseñanza y los ejemplos del papa Francisco. Él clama contra «el acostumbramiento» (la pasividad) y la «globalización de la indiferencia» (Lampedusa, 2013). El discernimiento, que nos ayuda a mirar la realidad a la luz del Evangelio y de la mano del Espíritu Santo, es precisamente uno de los ejes de nuestro Plan Pastoral Diocesano.

El próximo mes de noviembre, cuando los efectos de la crisis económica y social se agudicen más, sin dejar los objetivos pastorales de la fraternidad y juventud, iniciaremos un nuevo año litúrgico con un nuevo objetivo prioritario que providencialmente será: «los pobres, destinatarios privilegiados del Evangelio».

Queridos hermanos y hermanas, espiritualidad, evangelización y caridad van unidos. Por eso, el Plan Pastoral nos recuerda que «desde el punto de vista de la evangelización, no sirven ni las propuestas místicas sin un fuerte compromiso social y misionero, ni los discursos o praxis sociales y pastorales sin una espiritualidad que transforme el corazón» (EG 262). Se nos pide vivir una «mística de los ojos abiertos» atenta a la realidad que nos rodea y desde la cual nos llama constantemente el Señor.